

ธรรมาภิบาล: หลักคุณธรรมส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ Good Governance: Moral Principles to Promote Academic Management.

พัฒนพรชัย เมฆวิลัย¹ บุญเชิด ชำนิศาสตร์² สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย³

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย²

รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย³

Patpornchai Mekwilai¹ Booncherd Chumnisart² Sudhipong Srivichai³

Ph.D. Student for Ph.D. Curriculum Educational Major, Post Graduate

Mahachulalongkornrajavidyalaya University¹

Asst. Prof. Dr. Educational Major Post Graduate

Mahachulalongkornrajavidyalaya University²

Assoc. Prof. Dr. Educational Major Post Graduate

Mahachulalongkornrajavidyalaya University³

E-mail: surachai.sur@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

หลักธรรมาภิบาลเป็นคุณธรรมพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารสามารถบูรณาการส่งเสริมในการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของงานสถานศึกษา โดยด้านการจัดหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนต้องมีการบูรณาการและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลคือ นิติธรรม ตามกฎระเบียบ ผู้ปฏิบัติมีคุณธรรม ปฏิบัติด้วยความโปร่งใส ทุกคนมีส่วนร่วม และรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานสร้างความคุ้มค่าให้แก่สถานศึกษา

คำสำคัญ: ธรรมาภิบาล; หลักคุณธรรม; การบริหารงานวิชาการ.

Abstract

Good governance is a fundamental virtue in the administration of educational institutions where administrators can integrate and support in academic administration, which is the heart of the work of educational institutions. in terms of curricula and learning plans in teaching and learning management As for the arrangement of media and materials for teaching and learning, supervision, and measurement and evaluation of teaching and learning, it must be integrated and adhere to the principles of good governance. Rule of law a moral practitioner act with transparency everyone participates and be responsible for the work to create value for the educational institutions.

Keywords: Good Governance, Moral Principles, Academic Management.

1.บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการแสวงหากลยุทธ์ในการพัฒนาประชากรในประเทศประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมืองและวัฒนธรรมการทำให้บุคคลในชาติมีคุณภาพมีศักยภาพเพื่อเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนา ประเทศนั้นต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพการศึกษาช่วยสร้างความรู้ความคิดทักษะ เจตคติให้คนไทยรู้จักตนเองรู้จักชีวิตเข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ตนอาศัยแล้วนำความรู้ความเข้าใจมาใช้ แก้ไขปัญหา รวมทั้งสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น (พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต), 2547 : 3)

ในการจัดการศึกษาโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการที่จะนำนโยบายหลักสูตรแนวปฏิบัติหรือ อื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียนคือบุคคลที่เป็นกลไก สำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถ พัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้บรรลุเป้าหมายได้ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการ กำหนดนโยบาย และตัดสินใจในระดับโรงเรียนภายใต้ข้อจำกัดและเงื่อนไขของทรัพยากรได้แก่คน เงิน วัสดุ และการ จัดการเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 3 – 5) และใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้บัญญัติ ไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาที่กำหนดให้ มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด การศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการลงสู่เขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน โดยแบ่งระบบการบริหารเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ, การบริหารงบประมาณ, การ บริหารงานบุคคล, และการบริหาร ทั่วไป โดยให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการโดยถือว่าเป็นงาน หลักที่มีความสำคัญที่สุดในโรงเรียน เนื่องจากการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา

อันเป็นเป้าหมาย สูงสุดของภารกิจสถานศึกษา (กมล ภูประเสริฐ, 2544 : 6) งานวิชาการของโรงเรียนนับว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน เพราะจะเป็นสิ่งชี้วัดและบ่งบอกถึงความสามารถและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่จะส่งผลให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพตามความต้องการ ดังนั้น โรงเรียนควรจะต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นอันดับหนึ่ง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสู่ความมีชีวิตที่สมบูรณ์ ซึ่งแสดงออกของลักษณะของการเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขทั้งกายและจิตใจ การมีคุณลักษณะดังกล่าวย่อมจะทำให้การดำเนินชีวิตมีคุณภาพ และคุณค่าต่อตนเอง และต่อโลกโดยรวม ซึ่งก่อให้เกิดดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างราบรื่นและสันติ ตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนในการจัดการศึกษา ในบทความนี้ผู้เขียนกำหนดประเด็นที่น่าสนใจในการบริหารงานวิชาการด้วยหลักธรรมาภิบาลไว้หลายประเด็น และสรุปข้อมูลที่น่าสนใจไว้ดังนี้

2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

คำว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นแนวทางการบริหารที่มีความโดดเด่นมากที่สุดในวงการวิชาการปัจจุบันที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักการที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตย คำว่า ธรรมาภิบาล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544 : 3) ได้กล่าวถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ที่เรียกว่าแนวคิดของ good governance ว่า “บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ให้ความหมายของ good governance ว่าหมายถึงกติกากฎหรือกฎเกณฑ์การบริหารการปกครองที่ดีเหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาสังคมบ้านเมืองและสังคม อันหมายถึงการจัดการบริหารทรัพยากรและสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้านและทุกระดับรวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรีส่วนราชการองค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2541 : 2) ได้อธิบายว่า ธรรมาภิบาลเป็นศัพท์ ที่สร้างขึ้นจากคำว่า “ธรรม” ซึ่งแปลว่าความดี หรือกฎเกณฑ์ ส่วนคำว่า “อภิบาล” แปลว่า บำรุงรักษา ปกครอง เมื่อรวมกันก็กลายเป็น “ธรรมาภิบาล” ซึ่งมีความหมายเดียวกับคำว่า Good Governance และยังมีคำศัพท์ต่าง ๆ ที่สื่อความในลักษณะเดียวกับธรรมาภิบาล เช่น ธรรมรัฐ สุประชาสนาการ ประชารัฐ การปกครองที่ดี การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ธรรมราชา การกำกับดูแลที่ดี รัฐบาล การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี บรรษัทภิบาล รวมทั้งคำศัพท์อื่น ๆ อีก เช่น เอกชนนิยมใช้ “หลักการบริหารจัดการที่ดี” เป็นต้น

2.1 ความหมายของธรรมาภิบาล

มีหน่วยงานและนักวิชาการเป็นจำนวนมาก ได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความไว้ทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันออกไปบ้าง ซึ่งมีดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544 : 13-14) ให้ความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติที่หากจะมีมาในอนาคตเพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรมความโปร่งใสและมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน

สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์ (2547 : 51-52) ได้กล่าวว่าธรรมาภิบาลหมายถึงการแสดงถึงนัยของความเป็นธรรมทั้งในเชิงของความคิดและการกระทำของคนที่สามารถสื่อถึงกันและเข้าใจกันได้ภายใต้การปฏิบัติและมีวัตถุประสงค์ร่วมกันคือความร่วมมือความเสมอภาครับผิดชอบโปร่งใสถูกต้องชอบธรรม ยุติธรรมคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะความเจริญพัฒนาที่ยั่งยืนของครอบครัวกลุ่มชุมชนองค์กรหน่วยธุรกิจ สถาบันรัฐและเอกชนจนถึงระดับสังคมโดยรวม

ธีรยุทธ บุญมี (2545 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “Good Governance” หมายความว่า ความคิด ธรรมรัฐ เป็นการมอบอำนาจการเมือง การปกครองแบบใหม่ที่แข็งทื่อตายแล้ว แต่ให้มีปฏิสัมพันธ์กับภาคประชาชน และให้มีลักษณะแยกย่อยมากขึ้น แนวคิดของธรรมรัฐ คือ การเป็นหุ้นส่วนกันในการปกครอง และบริหารประเทศโดยรัฐ ประชาชน เอกชน ซึ่งกระบวนการอันนี้จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนดี

ชัยอนันต์ สมุทรวานิช (2543 : 12) ได้ให้ความหมายหลักธรรมาภิบาลหรือการจัดการที่ดีโดยหลักสากลจะประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะชนหมายถึงการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
2. ความโปร่งใสหมายถึงสาธารณะชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้
3. ความมั่นใจหมายถึงการมีหลักการที่แน่นอนเป็นธรรมที่ทำให้สาธารณะชนมั่นใจ
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในด้านกิจการ

ของรัฐ

ประเวศ วะสี (2541 : 4) ให้ความหมายของคำว่า ธรรมรัฐประกอบด้วยภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคสังคมที่มีความถูกต้อง เป็นธรรม โดยรัฐและธุรกิจต้องมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ และภาคสังคมเข้มแข็ง ธรรมรัฐแห่งชาติ หมายถึง การที่ประเทศมีพลังขับเคลื่อนที่ถูกต้องเป็นธรรมโดยถักทอทางสังคม เพื่อสร้างพลังงานทางสังคม (Social Energy) เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชาติก่อให้เกิด ธรรมรัฐแห่งชาติขึ้น

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการ หรือแนวทางการบริหารจัดการกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ด้วยการดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวม และการรักษาผลประโยชน์ของกันและกัน ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชนทั่วไป ที่ก่อให้เกิดระบบและการใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความถูกต้อง มีความรับผิดชอบต่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ใช้แนวทาง

ประชาธิปไตยและเคารพสิทธิมนุษยชน ซึ่งเมื่อนำไปใช้แล้วจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็ง และมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.2 ความสำคัญของธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล เป็นระบบการบริหารที่เน้นเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กรภาครัฐและเอกชน จึงมีความสำคัญ มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อองค์กร ชุมชน สังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติ รวมทั้งการเมืองในทุกระดับด้วย หน่วยงานและนักวิชาการต่าง ๆ ได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของธรรมาภิบาล ไว้ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544 : 25) ได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไว้รวม 5 ยุทธศาสตร์ ซึ่งธรรมาภิบาลอยู่ในยุทธศาสตร์ข้อที่ 5 คือ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล) (2552 : 36) กล่าวไว้ว่า หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักธรรม คือหลักปฏิบัติใช้ประกอบการบริหารงานแบบบูรณาการทุกประเภทและทุกระดับของหัวหน้าฝ่ายบริหารที่ชื่อว่า Chief Executive Officer (CEO) ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง คือ ให้ได้ประสิทธิผลของงานและให้ได้รับความพึงพอใจของประชาชนทุกฝ่าย

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2546 : 30) กล่าวว่า การสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในทุกระดับจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน โดยมีคนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมเสถียรภาพ

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล มีความสำคัญ มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์มากในการบริหารจัดการในทุกองค์กร ให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของประชาชนที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบได้ เป็นวิธีการป้องกันไว้ก่อนด้วย นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยให้การบริหารเป็นที่ยอมรับของประชาชน และเป็นการลดการทุจริต ความขัดแย้ง และลดหรือแก้ปัญหาที่เรื้อรังขององค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

2.3 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล เป็นหลักการบริหารจัดการที่ดีมีประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชน สังคม และประเทศเป็นอย่างมาก หน่วยงานและนักวิชาการต่าง ๆ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้แตกต่างกันดังต่อไปนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544 : 17-19) กล่าวว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดย United Nations Development Programme (UNDP) มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ประชาชนทั้งชายและหญิงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็น การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อมโดยผ่านสถาบันต่าง ๆ ที่มีอำนาจอันชอบธรรม (Legitimate Intermediate Institution)

2) กฎหมายที่ยุติธรรม (Rule of Law) การปกครองประเทศจะใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับคนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

3) ความเปิดเผยโปร่งใส (Transparency) กระบวนการทำงานกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ มีความเปิดเผยตรงไปตรงมาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในสังคมสามารถถ่ายทอดอย่างเป็นอิสระ (Free Flow of Information) ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

4) การมีฉันทานุมัติร่วมในสังคม (Consensus Orientation) การตัดสินใจดำเนินนโยบายใด ๆ ของภาครัฐต้องมีการประสานความต้องการหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคมให้เกิดเป็นความเห็นร่วมกัน (Broad Consensus) บนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม

5) กลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) กระบวนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีความชอบธรรมและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เช่น การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคุณภาพการมีคณะรัฐมนตรีที่ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมการมีระบบราชการที่สุจริตโปร่งใสตรวจสอบได้การมีกระบวนการเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของนักการเมือง การมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทำหน้าที่ไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่รัฐที่ร่ำรวยผิดปกติ

6) ความเสมอภาค (Equity) ประชาชนทุกคนมีความสามารถอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น โอกาสพัฒนาหรือมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโดยเท่าเทียมกัน

7) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) กระบวนการและสถาบันต่าง ๆ เช่น รัฐสามารถจัดสรรใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวมรวมถึงการทำงานที่รวดเร็วมีคุณภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8) พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำต่อสาธารณชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานนั้นโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลักและมีจิตใจเสียสละเห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

9) การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Vision) การที่ผู้นำและประชาชนในประเทศมีวิสัยทัศน์ในการสร้างธรรมาภิบาลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544 : 17-18) เห็นว่าองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลเน้นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการให้บริการของรัฐซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม คือ 1) กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดีได้ 2) มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป 3) การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็วโปร่งใสและตรวจสอบได้และได้รับการยอมรับจากประชาชน 4) ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพหน้าที่ของตนเองเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ

2. หลักความโปร่งใส คือ 1) การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ 2) จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3) เกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ 4) ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

3. หลักความรับผิดชอบ คือ 1) การได้รับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง 2) การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ 3) คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวน ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

4. หลักความคุ้มค่า คือ 1) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ 2) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

5. หลักการมีส่วนร่วม คือ 1) ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ 2) ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ 3) จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

6. หลักคุณธรรม คือ 1) การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง 2) คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด 3) สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลที่หน่วยงานราชการ องค์กร หรือบุคคลต่าง ๆ เสนอดังกล่าวมาข้างต้นถึงแม้จะมีบางประเด็นแตกต่างกันไปบ้าง แต่โดยภาพรวมมีความคล้ายกันเป็นส่วนใหญ่และอยู่ในกรอบของธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 อันประกอบด้วยหลัก 6 ประการ ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า

3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

3.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานด้านวิชาการถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารการศึกษาหรือบริหารสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของสถานศึกษา มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ก๊อด (Good) (1959 : 541) ได้กล่าวถึงการบริหารงานโรงเรียนว่า การสั่งการ การควบคุมดูแลงาน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนเพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาได้ตรงตามเป้าหมายทุกประการ งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา

กมลภู ประเสริฐ (2547 : 6) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 62) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนได้แก่

1. งานด้านเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่การจัดหาครูมาสอน การมอบหมายงานต่าง ๆ การสร้างขวัญและกำลังใจ การพัฒนาตัวครู การนิเทศ การพิจารณาความดีความชอบ
 2. งานด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ การแบ่งกลุ่มนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน ทางวิชาการ การบริการต่าง ๆ การสอนซ่อมเสริม การติดต่อผู้ปกครอง นักเรียนและอื่น ๆ เป็นต้น
 3. งานด้านจัดหาเครื่องอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ การ จัดหา อุปกรณ์ต่าง ๆ จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อบริการด้านนี้แก่ครู การสร้างมาตรการการเก็บรักษาและการ นำไปใช้ให้เกิดผล
 4. งานด้านเกี่ยวกับบุคลากรการสอน เช่น การทำทะเบียนประวัติ และระเบียบ เกี่ยวกับตัวครู
- ผู้เขียนสรุปได้ว่า การบริหารงานด้านวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาทุกชนิด ในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีคุณภาพ และมาตรฐานสูงสุด และถือเป็นการกิจสำคัญที่สุดที่ช่วยให้หลักสูตรสถานศึกษานั้นได้ประสบความสำเร็จ

3.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

อ้อยทิพย์ สุทธิเทพ (2543 : 27) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ มีความสำคัญและเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาในโรงเรียน เป็นงานหลักของผู้บริหารที่ต้องให้ความสนใจและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผลการวิจัยของ **สุธาสนี วิทยาภรณ์ (2544 : บทคัดย่อ)** ซึ่งพบการศึกษาระดับผลการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับ **วนิดา แก้วรักษ์ (2544 : บทคัดย่อ)** ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีการ ปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ **สามารถ รักษาศิลป์ (อ้างถึงใน ศักดิ์พงษ์ วรณवास, 2544 : บทคัดย่อ)** ที่พบว่า การบริหารวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและ

การนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ และด้านการวัดผลประเมินผลของผู้บริหารและครูวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมาก

ผู้เขียนสรุปประเด็นการบริหารวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นถือได้ว่าการบริหารงานด้านวิชาการเป็นหัวใจเป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งมีการพัฒนางานด้านวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้มาด้วยความภาคภูมิใจและความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

3.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

กมล ธิโสภา (2544 : 6) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ เป็นการบริหารกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ และเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ

การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการทุกอย่างในโรงเรียนเพื่อพัฒนา จัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน โรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญและ สนใจการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32) ได้กล่าวถึง งานวิชาการที่ผู้บริหารต้องจัดทำได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและส่งเสริมทางด้าน วิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน งานทะเบียนนักเรียน ไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการ เรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพถือว่างานนั้นเป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของ ผู้บริหารในด้าน วิชาการ ขอบข่ายของงานด้านวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้ มีการจัดทำหลักสูตรขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทยพลเมืองดีของชาติ การ ดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของ หลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็น สมาชิกที่ดีของสังคมและให้สถานศึกษาพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2544 สารระ แกนกลาง กระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานภาพปัญหาและความต้องการของ สังคมชุมชนและท้องถิ่น ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สถานศึกษาที่ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพยายามบูรณาการ เนื้อหาสาระทั้งใน กลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรให้ เหมาะสม

4) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

5) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จากแนวการปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผู้บริหาร จะต้อง สนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมชุมชนมี ส่วนร่วมใน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดหาคู่มือแนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาบริการ แก่ครู ร่วมกับผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ประเมินการใช้ หลักสูตรและนำผลประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง นิเทศการใช้หลักสูตรติดตามประเมินผลการใช้ หลักสูตรและนำผลประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการ ตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของบุคลากรทางการศึกษา ธเนศ ขาเกิด (อ้างใน กมลธิ โสภา, 2544 : 82) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ว่า ความสำคัญของการเรียนรู้ไม่ได้ อยู่ที่ตัวเนื้อหา แต่อยู่กระบวนการเรียนรู้ (Process) เป็นการเรียนรู้วิธีที่เรียน (Learn how to learn) และ คุณลักษณะของบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่เป็นผลผลิตจากกระบวนการดังกล่าว คือ การเป็นบุคคลที่มี นิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบมีทักษะทางสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะ การสื่อสาร มี ทักษะในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ครู จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ส่งเสริมให้ครูจัด กระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาและกิจกรรม ให้ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึก ทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและฝายรู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสาน ความรู้ ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับ เนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการ

เรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตาม ความเหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายที่ครอบคลุมในประเด็นด้านการจัดหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

4.หลักธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ

หลักธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการเป็นหลักคุณธรรมที่ส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาในทุกงาน โดยการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาต้องมีการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการจัดการศึกษา โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ (จิรศักดิ์ สุภารส, 2560 : 51-52) ดังนี้

1. ด้านการจัดหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ คือ ยึดมั่นในความถูกต้องของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551(หลักคุณธรรม), มีการประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินไปสู่การปรับปรุง (หลักความคุ้มค่า)

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน กำหนดตัวผู้สอนให้ตรงกับความรู้ความสามารถและความชำนาญ ยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่มีผลงานดีเด่น (หลักคุณธรรม), จัดทำรายงานการปฏิบัติงานจัดส่งเอกสารงานธุรการในชั้นเรียนประจำปีทุกเดือน(หลักความโปร่งใส)

3. ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอนตรวจสอบ กำกับ ติดตาม การจัดทำบัญชีเอกสารด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอนให้ถูกต้องเป็น ปัจจุบัน (หลักนิติธรรม), ระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน (หลักการมีส่วนร่วม)

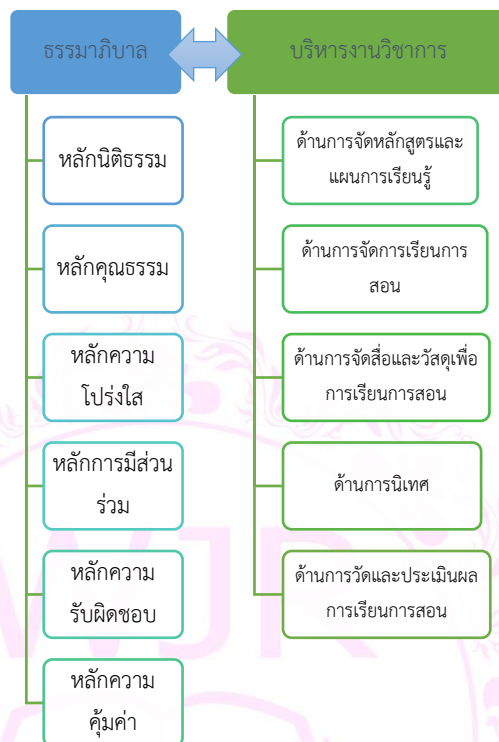
4. ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนกำหนดแผนการการนิเทศของโรงเรียนและดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนดอย่างโปร่งใส(หลักความโปร่งใส), มอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษร ดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน(หลักความรับผิดชอบ)

5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จัดให้มีการดำเนินการสอบวัดผลการศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามระเบียบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทดสอบ(หลักนิติธรรม), จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียน (หลักความโปร่งใส)

จากที่ผู้เขียนศึกษาผลการวิจัยในเบื้องต้นสะท้อนให้เห็นถึงหลักธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสามารถนำมาบูรณาการในการบริหารงานวิชาการได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมกระบวนการบริหารงานวิชาการดังกล่าว

5. องค์ความรู้จากการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาล : หลักคุณธรรมส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ภาพที่ 1 ธรรมาภิบาล : หลักคุณธรรมส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงหลักธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ โดยด้านการจัดหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนต้องมีการบูรณาการและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลคือ นิติธรรมตามกฎระเบียบ ผู้ปฏิบัติมีคุณธรรม ปฏิบัติด้วยความโปร่งใส ทุกคนมีส่วนร่วม และรับผิดชอบต่อการทำงานสร้างความคุ้มค่าให้แก่สถานศึกษา

6. บทสรุป

หลักธรรมาภิบาลเป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติบูรณาการร่วมกับการบริหารงานวิชาการโดยด้านการจัดหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ ยึดมั่นในความถูกต้องซึ่งเป็นหลักคุณธรรม มีการประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินไปสู่การปรับปรุงด้วยหลักความคุ้มค่า ด้านการจัดการเรียนการสอน กำหนดตัวผู้สอนให้ตรงกับความรู้ความสามารถและความชำนาญ ยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่มีผลงานดีเด่นด้วยหลักคุณธรรม, จัดทำรายงานการปฏิบัติงานจัดส่งเอกสารงานธุรการในชั้นเรียนประจำปีทุกเดือนด้วยหลักความโปร่งใส ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอนตรวจสอบกำกับ ติดตาม การจัดทำบัญชี เอกสารด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอนให้ถูกต้องเป็น ปัจจุบัน

ด้วยหลักนิติธรรม, ระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนตามหลักการมีส่วนร่วม ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนกำหนดแผนการการนิเทศของโรงเรียนและดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนดอย่างโปร่งใสด้วยหลักความโปร่งใส, มอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษร ดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักความรับผิดชอบ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จัดให้มีการดำเนินการสอบวัดผลการศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามระเบียบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทดสอบด้วยหลักนิติธรรม, จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียนตามหลักความโปร่งใสให้เกิดการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ

7.เอกสารอ้างอิง

- กมล อิสภา. (2545). *แนวทางการพัฒนางานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษานโยบายสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
- กมล ภูประเสริฐ. (2547). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เสริมสินพีรพร ชีสเท็ม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิรศักดิ์ สุภารส. การศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า* ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม 2560.
- ชัยอนันต์ สมุทรวานิช. ศ.ดร.(2543). *ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: เดือนตุลาคมพิมพ์.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2545). *สังคมเข้มแข็ง ธรรมรัฐแห่งชาติ ยุทธศาสตร์สู่ทนายประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2546). *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ประเวศ วะสี. (2541). *หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช. 2524.
- พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต). (2547). *ทิศทางการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล). (2552). *หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์: คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี*. พิมพ์ครั้งที่ 5. ราชบุรี: วัดหลวงพ่อดธรรมากายาราม.
- วนิดา แก้วรักษ์. (2544). “มิติสุขภาพองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศักดิ์พงษ์ วรรณวาส. (2544). “สุขภาพองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดสกลนคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2541). “ธรรมาภิบาลกับการปฏิวัติเศรษฐกิจชาติ”. *ประชาชาติธุรกิจ*. 3-6 ธันวาคม 2541.
- สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์. “หลักปกครองที่ดีกับสถานะแวดล้อมของระบบควบคุมภายใน”. *วารสารนักบริหาร*. ปีที่ 44. ฉบับที่ 3. กรกฎาคม-กันยายน 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). *คู่มือบริหารงานวิชาการระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2544). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). *แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: กองกลางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุธานี วิทยาภรณ์. (2544). “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อ้อยทิพย์ สุทธิเทพ. (2543). “วัฒนธรรมโรงเรียนที่มีผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Good. C. V. (1959). *Dictionary of education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.